STORTINGET

Innst. 463 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 77 S (2021–2022), pkt. 2.3

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2022 under Nærings- og fiskeridepartementet (økonomiske tiltak i møte med ekstraordinære strømutgifter m.m.)

Til Stortinget

Forslag under det enkelte departement

Nærings- og fiskeridepartementet

Opprettelse av Nasjonalt Eksportråd

Sammendrag

Regjeringen lanserte nylig eksportreformen «Hele Norge eksporterer» for å styrke arbeidet med eksport. Som en del av satsingen legges det med dette frem forslag om endringer av bevilgningene under enkelte kapitler på Nærings- og fiskeridepartementets budsjett for 2022.

Eksportstrategirådet ble opprettet 1. juli 2021 som et bruttobudsjettert forvaltningsorgan med eget styre for å imøtekomme kritikk om at myndighetenes eksportfremmearbeid er fragmentert, for lite strategisk og preget av manglende tillit i næringslivet. Eksportstrategirådets oppgave skulle være å gjennomføre strategiske analyser av eksportpotensialet i norsk næringsliv og prioritere og beslutte noen større utvalgte strategiske eksportsatsinger. Eksportstrategirådet skulle ikke ha egen operativ kapasitet til å gjennomføre satsingene, og gjennomføringen av satsingene skulle derfor utføres av andre virkemiddelaktører.

Regjeringen har et ambisiøst mål om økt verdiskapende eksport. Økt satsing på eksport og tøffere strategisk prioritering av satsinger og virkemidler skal bidra til dette. Samtidig må utfordringene knyttet til styring imøtekommes. Den strategiske styringen av eksportfremmearbeidet bør ligge tettere opp til regjeringens arbeid, i tråd med en mer aktiv næringspolitikk. Regjeringen foreslår derfor å etablere en ny modell for arbeidet med større strategiske eksportfremmesatsinger. Oppgaven med å analysere, prioritere og beslutte enkelte større strategiske satsinger flyttes fra Eksportstrategirådet til Nærings- og fiskeridepartementet. Dette er en oppgave som bør ligge til departementet for å sørge for en overordnet styring av midler, samordning med andre departementer og bedre involvering og styring av virkemiddelaktørene. Videre vil det bidra til at eksportfremmearbeidet sees i sammenheng med øvrig næringspolitikk.

Næringslivet har i lengre tid bedt om å bli koblet tettere på det offentlige eksportfremmearbeidet. For å sørge for fortsatt medvirkning og medfinansiering fra næringslivet foreslås det å opprette et Nasjonalt Eksportråd bestående av representanter for næringslivet og partene i arbeidslivet, som både skal gi innspill til større eksportfremmesatsinger og gi regjeringen råd om strategisk innretning på eksportarbeidet. Det etableres et sekretariat for Nasjonalt Eksportråd, hvor representanter fra partene i arbeidslivet, relevante departementer og virkemiddelaktører inviteres til å bidra. Dette samarbeidet er en nyvinning som bidrar til at næringslivet og partene er tettere involvert i eksportsatsingen.

Når beslutning om en eksportfremmesatsing foreligger, vil Nærings- og fiskeridepartementet gi et særskilt oppdrag til Innovasjon Norge om å gjennomføre den spesifikke satsingen. Det vurderes som viktig at næ-

ringslivet får en aktiv deltakelse i styringen av de ulike satsingene. Satsingene vil være prosjektbaserte ,hvor bedrifter med størst medfinansiering og partene i arbeidslivet deltar. Hensikten er at næringslivet involveres tett i arbeidet med selve gjennomføringen av de strategiske eksportfremmesatsingene.

Som en konsekvens av dette vil Eksportstrategirådet avvikles som etat, og etatens midler foreslås omdisponert til nye budsjettposter. Dette vil bidra til forenkling av virkemiddelapparatet ved at antall virkemiddelaktører reduseres. Det vil også frigjøre ressurser fra administrasjon til programmer og ordninger for næringslivet.

For å følge opp regjeringens ambisjoner i Hurdalsplattformen vil regjeringen utvide Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sitt mandat innenfor Alminnelig garantiordning. Regjeringen vil gi Eksfin anledning til å gi lån til eksportinvesteringer i Norge. Eksfin kan allerede gi garantier til dette. Formålet er å gi bedrifter tilgang på langsiktig lånefinansiering til lønnsomme, eksportrettede investeringer i anleggsmidler i Norge. Lånene skal gis på markedsmessige betingelser. Tiltaket vil kunne gi bedrifter større forutsigbarhet for lånekostnadene sine og bidra til at det finnes tilgjengelig lånekapasitet til eksportrettede investeringer. Videre vil regjeringen gi Eksfin mulighet til å gi langsiktig finansiering (lån og garanti) til bedrifter i Norge med klimainvesteringer og eksportpotensial. Investeringen må ha et klart eksportpotensial og være avgrenset til klimaprosjekter. Dette innebærer at Eksfin kan finansiere klimavennlige investeringer også hvis prosjektet ikke gir eksportinntekter direkte, men har potensial for eksport fremover. Formålet er å bidra til at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer i klimavennlig teknologi får tilgang på langsiktig finansiering. Finansieringen gis på markedsmessige betingelser og skal være et supplement til det private markedet.

Regjeringen harmoniserer også reglene for bunnfaste og flytende havvindteknologier offshore for norske kjøpere. Dagens regler innebærer at Eksfin, utenfor en nautisk mil utenfor grunnlinjen, kun kan finansiere norske kjøpere av flytende havvindinstallasjoner, men ikke bunnfaste installasjoner offshore. Reglene ble i sin tid utformet med tanke på finansiering av olje- og gassinstallasjoner. Tiltakene krever ingen bevilgninger eller økte rammer.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Frode Jacobsen, lederen Eigil Knutsen, Tellef Inge Mørland, Mona Nilsen og Gaute Børstad Skjærvø, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Geir Pollestad og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, tar omtalen til orientering. Komiteen viser til at saken har vært oversendt næringskomiteen for uttalelse, som i brev av 10. juni 2022 opplyste at den ikke har merknader til utkast til innstilling, jf. vedlegg.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til Prop. 77 S (2021–2022) pkt. 2.3 og slutter seg til den beskrevne omleggingen fra Eksportstrategirådet til et Nasjonalt Eksportråd. Flertallet viser til regjeringens eksportreform og målet om å styrke arbeidet med eksport. Flertallet mener det vil være avgjørende viktig at eksportarbeidet innrettes slik at det også treffer små og mellomstore bedrifter. Flertallet viser til at det foreslås at Eksportfinansiering Norge skal kunne gi lån til eksportinvesteringer i Norge. Flertallet støtter dette og mener at det frem til statsbudsjettet 2023 også må utredes om og hvordan Eksportfinansiering Norge og andre deler av virkemiddelapparatet kan gi støtte til drift som er nødvendig for å bygge opp kapasitet til eksport. Det må også vurderes hvordan eksportarbeidet best kan forankres hos eksportmiljøene rundt om i landet. Flertallet vil særlig peke på at ved vurderingen av organiseringen av eksportarbeidet må mulighetene for økt bearbeiding og eksport av sjømat fra Nord-Norge vektlegges.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti går imot regjeringens forslag om å legge ned Eksportstrategirådet i Ålesund. Disse medlemmer viser til sine merknader om Eksportstrategirådet, eksport og verdiskaping ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett, jf. Innst. 450 S (2021–2022).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til regjeringens eksportstrategi «Hele Norge eksporterer». Disse medlemmer viser til at eksport ikke må være et mål i seg selv, men et virkemiddel for størst mulig verdiskaping i hele landet. Slik regjeringen uttrykker det, virker det som om eksporten nå skal være et mål i seg selv.

Videre er disse medlemmer kritiske til at regjeringen legger ned Eksportstrategirådet i Ålesund for å erstatte det med et Nasjonal Eksportråd ledet av departementet, i Oslo. Dette er en sentralisering av statlige arbeidsplasser fra et av de mest eksporterende områdene i landet.

Disse medlemmer viser til at flere næringsaktører og organisasjoner har uttalt seg kritisk til den nye strategien. Blant annet vises det til at det ikke gjøres noe med det fragmenterte virkemiddelapparatet når det gjelder eksportarbeidet, samt at strategien ikke omtaler Norges viktigste eksportvare utenom olje og gass, nemlig sjømat.

Disse medlemmer viser til at strategien må følges opp med mer konkrete virkemidler i tiden som kommer, om en skal lykkes med å nå målene.

Kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet

Post 1 Driftsutgifter

Sammendrag

Bevilgningen foreslås økt med 4 mill. kroner. Midlene vil benyttes til Nærings- og fiskeridepartementets arbeid med styring og samordning av myndighetenes eksportfremmearbeid.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, slutter seg til regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti går imot regjeringens forslag.

Kap. 940 Internasjonaliseringstiltak

Post 21 Spesielle driftsutgifter, *kan overføres*

Sammendrag

Bevilgningen foreslås økt med 4 mill. kroner for blant annet å dekke kostnader ved behov for utredninger og utgifter i forbindelse med utarbeiding av de strategiske eksportfremmesatsingene samt til godtgjørelse til medlemmene i Nasjonalt Eksportråd, jf. omtale under kap. 941 post 1.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, slutter seg til regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti går imot regjeringens forslag.

Post 70 Eksportfremmetiltak

Sammendrag

Bevilgningen foreslås økt med 35,7 mill. kroner. Det foreslås tilsvarende reduksjon i bevilgningene på kap. 941 Eksportstrategirådet, post 1, 21 og 70. Midlene foreslås benyttet til å gjennomføre felles strategiske eksportfremmesatsinger på tvers av virkemiddelapparatet i et nært samarbeid med norsk næringsliv.

En betydelig del av midlene som var bevilget til Eksportstrategirådet for 2021, ble ikke benyttet i påvente av avklaring av hva som skulle skje med etaten. Av de ubrukte bevilgningene på Eksportstrategirådets kap. 941, post 1, 21 og 70 er til sammen 68,8 mill. kroner overført til kap. 940 post 70 i 2022.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, slutter seg til regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti går imot regjeringens forslag.

Kap. 941 Eksportstrategirådet

Post 1 Driftsutgifter

Sammendrag

Eksportstrategirådet ble opprettet som et bruttobudsjettert forvaltningsorgan 1. juli 2021. Som følge av forslaget om å flytte ansvaret for de strategiske eksportfremmesatsingene til Nærings- og fiskeridepartementet foreslås det at etaten avvikles. Eksportstrategirådets driftsbevilgning på 20 mill. kroner foreslås redusert med 16,8 mill. kroner til 3,2 mill. kroner. Gjenværende bevilgning skal dekke utgifter til avvikling av etaten. Reduksjonen motsvares av forslag om bevilgningsøkninger på 4 mill. kroner på kap. 900 post 1 og 4 mill. kroner på kap. 940 post 21 for utgifter til styring, utredninger mv. i forbindelse med eksportfremmesatsingene, samt 8,8 mill. kroner på kap. 940 post 70 for gjennomføring av eksportfremmesatsingene.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, slutter seg til regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti går imot regjeringens forslag.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, *kan nyttes under post 70*

Sammendrag

Bevilgningen foreslås redusert med 46,9 mill. kroner, til 0 kroner. Det foreslås at 26,9 mill. kroner i stedet budsjetteres på kap. 940 post 70. 20 mill. kroner foreslås bevilget på kap. 2421 post 74.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, slutter seg til regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti går imot regjeringens forslag.

Post 70 Tilskudd til særskilte prosjekter

Sammendrag

Bevilgningen foreslås redusert med 10 mill. kroner, til 0 kroner. Midlene foreslås i stedet bevilget på kap. 2421 post 74.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, slutter seg til regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti går imot regjeringens forslag.

Kap. 2421 Innovasjon Norge

Post 74 Reiseliv, profilering og kompetanse, *kan overføres*

Sammendrag

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen med 30 mill. kroner til en ny ordning i Innovasjon Norge hvor bedrifter kan søke om støtte til å delta på messer og felles næringsfremmeaktiviteter. Koronasituasjonen har gjort denne type aktivitet krevende å gjennomføre for næringslivet, og ordningen vil bidra til at næringslivet kommer i gang igjen med slike markedsfremstøt. Formålet er å bidra til verdiskaping i norsk økonomi gjennom å støtte internasjonalisering av norsk næringsliv. Flere EU-land har lignende ordninger.

Innovasjon Norge skal fastsette klare kriterier for tildeling av midler og prioritere bruken av midlene slik at de i størst mulig grad bidrar til å nå selskapets delmål om flere vekstkraftige bedrifter. Ordningen innrettes i tråd med betingelsene i det alminnelige gruppeunntaket (GBER) for støtte som er forenlig med EØS-avtalen.

Midlene vil også benyttes til å etablere et nytt nasjonalt merkevareprogram – «Made in Norway». Programmet skal utvikle effektive verktøy som setter næringer, klynger og bedrifter i stand til å ta markedsposisjoner i utlandet gjennom den styrken Norge som merkevare representerer. Det vil bli etablert en ny nasjonal merkeordning der norskproduserte varer og tjenester får et anerkjent kvalitetsstempel. Dette kan øke betalingsviljen for norske løsninger.

Midlene vil også kunne benyttes til annen eksportrettet aktivitet i regi av Innovasjon Norge.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, slutter seg til regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti går imot regjeringens forslag.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet for 2022 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
900		Nærings- og fiskeridepartementet	
	1	Driftsutgifter, økes med	4 000 000
		fra kr 480 515 000 til kr 484 515 000	
940		Internasjonaliseringstiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter, *kan overføres*, økes med	4 000 000
		fra kr 10 960 000 til kr 14 960 000	
	70	Eksportfremmetiltak, økes med	35 650 000
		fra kr 10 000 000 til kr 45 650 000	
941		Eksportstrategirådet	
	1	Driftsutgifter, reduseres med	16 800 000
		fra kr 20 000 000 til kr 3 200 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, *kan nyttes under post 70*, reduseres med	46 850 000
		fra kr 46 850 000 til kr 0	
	70	Tilskudd til særskilte prosjekter, reduseres med	10 000 000
		fra kr 10 000 000 til kr 0	
2421		Innovasjon Norge	
	74	Reiseliv, profilering og kompetanse, *kan overføres*, økes med	30 000 000
		fra kr 492 070 000 til kr 522 070 000	

Oslo, i finanskomiteen, den 10. juni 2022

Eigil Knutsen

leder og ordfører

STORTINGET

VEDLEGG

Finanskomiteen
Her

Vår ref.:	Deres ref.:	Dato:
MH/IHM		10.06.2022

Uttalelse fra næringskomiteen til Prop. 77 S (2021-2022) Endringer i statsbudsjettet 2022 under Kultur- og likestillingsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Olje- og energidepartementet (økonomiske tiltak i møte med ekstraordinære strømutgifter m.m.).

Næringskomiteen viser til finanskomiteens utkast til innstilling datert 9.juni 2022 vedrørende Prop. 77 S (2021-2022).

Næringskomiteen viser til merknadene fra de respektive partiers medlemmer i finanskomiteen, og har ingen ytterligere merknader.

Med hilsen

Willfred Nordlund
Leder
Stortingets næringskomité

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
NO-0026 OSLO

Tlf. 23 31 30 50

www.stortinget.no

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon